

Ο Προφήτης Ιωνάς και το «σημείο» του σταυρού

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown

Ο προφήτης Ιωνάς, ο πρωταγωνιστής και συγγραφέας του ομώνυμου προφητικού βιβλίου, έδρασε κατά τον 8^ο π.Χ. αιώνα, εποχή κατά την οποία η Νινευή είχε καταστεί πρωτεύουσα του ασσυριακού κράτους. Από το βιβλίο του προφήτη Ιωνά δεν αντλούμε πληροφορίες για το βίο του, ούτε το που και πότε κλήθηκε στο προφητικό αξίωμα, παρά μόνο αναφέρεται το όνομά του και το γεγονός ότι ήταν γιος του Αμαθί (Ιων. 1,1) και το γεγονός ότι όταν κλήθηκε η Νινευή ήταν «πόλις μεγάλη» (Ιων. 1,2).

Όμως ο Ιωνάς αντί να εκτελέσει άμεσα την εντολή του Θεού και να κηρύξει στους Νινευίτες, μετέβη στην Ιόπη και επιβιβάστηκε σε πλοίο για να διαφύγει στη Θαρσίς. Τότε ο Θεός διέταξε τη θάλασσα να σηκώσει τρικυμία και οι επιβαίνοντες στο πλοίο έριξαν τον Ιωνά στη θάλασσα, όπου και τον κατάπιε ένα κήτος (Ιων. 1,3-2,1).

Η παραμονή του Ιωνά μέσα στην κοιλιά του κήτους επί τρεις ημέρες και η εξέμεσή

του στη στεριά αποτελούν, σε ολόκληρη την Παλαιά Διαθήκη, τον κατ' εξοχήν τύπο της τριημέρου Ταφής και της Αναστάσεως του Χριστού. Μάλιστα ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός θέλοντας να δώσει σημείο περί της τριημέρου Ταφής και της Αναστάσεως του ταυτίζει την τριήμερη παραμονή του Ιωνά στην κοιλιά του κήτους και την εξέμεσή του απ' αυτό με τη τριήμερη ταφή και την Ανάστασή Του λέγοντας: *«ὡσπερ γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς ὁ προφήτης ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας»* (Ματθ. 12,40).

Όμως στο κείμενο της προφητείας του Ιωνά δεν γίνεται λόγος για τη στάση του σώματος του προφήτη μέσα στην κοιλιά του κήτους. Εντούτοις η υμνολογία της Ορθοδόξου Εκκλησίας, που διασώζει την εκκλησιαστική παράδοση, παρουσιάζει τον προφήτη Ιωνά, τη στιγμή που βρισκόταν στα σπλάχνα του κήτους, να απλώνει τα χέρια του και να σχηματίζει το σημείο του Σταυρού και γι' αυτό το λόγο ψάλλει: *«Τὸν τύπον τοῦ θεῖου Σταυροῦ Ἰωνᾶς, ἐν κοιλίᾳ τοῦ κήτους, τεταμέναις παλάμαις προδιεχάραξε»* (Καταβασία στ' ωδῆς ὀρθρου Κυριακῆς της Σταυρο-προσκυνήσεως).

Το σημείο του σταυρού, που προτυπώνεται σε «κλειστό» χώρο, δηλ. στην κοιλιά του κήτους, ήταν αυτό που έσωσε τον Ιωνά και μετά από τρεις ημέρες βγήκε σώος στη στεριά γεγονός, το οποίο αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα θαύματα της Παλαιάς Διαθήκης ὅσον αφορά την παραβίαση των φυσικῶν φαινομένων κατόπιν της θείας επέμβασης. Το παράδοξο και θαυμαστό στην παραμονή του Ιωνά επί τρία μερόνυχτα στην κοιλιά του κήτους είναι ὅτι αφενός δεν προκλήθηκε ο θάνατός του από την ἔλλειψη του αέρα αφετέρου διασώθηκε και βγήκε στη στεριά ἀκέραιος.

Η Εκκλησία καθόρισε να εορτάζεται η μνήμη του προφήτη Ιωνά την 21^η Σεπτεμβρίου, ημέρα κατά την οποία αποδίδεται η εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού.

Η εορτή της Υψώσεως του Τιμίου σταυρού αποτελεί ανάμνηση του Πάθους και της Σταύρωσης του Κυρίου, η οποία δεν πραγματοποιήθηκε ούτε εντός των τειχῶν της Ιερουσαλήμ, αλλά ούτε και σε κλειστό χώρο, ούτως ὥστε να οικειοποιηθούν οι Ιουδαῖοι το κοσμοσωτήριο αυτό γεγονός, αλλά ἔλαβε χώρα εκτός των τειχῶν της πόλης σε χώρο ανοικτό (Ματθ. 27,32-33· Λκ. 23,26) ὥστε να αγιαστεί ολόκληρη η φύση και τούτο καθίσταται εμφανές ἀπό τα τέσσερα ἄκρα που καταλήγει ο σταυρός, τα οποία αντιστοιχοῦν στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα.

Η Σταύρωση του Χριστού ἀποτελεῖ προάγγελο της Αναστάσεως, διότι μετά την Ανάσταση και κατόπιν την Πεντηκοστή και ἐπιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος ξεκινά η ἑναρξη του αποστολικῶν κηρύγματος και η πορεία του ευαγγελικῶν λόγου

προς τα έθνη.

Με την προτύπωση του σημείου του σταυρού και του σημείου του σταυρωθέντος Κυρίου από τη στάση του σώματος του Ιωνά μέσα στην κοιλιά του κήτους και κατόπιν η αποστολή του προφήτου στα έθνη, ίσως μας δίνεται η δυνατότητα να ισχυριστούμε ότι στο κείμενο της προφητείας του Ιωνά, εκτός από την προτύπωση της τριημέρου Ταφής, της Αναστάσεως του Χριστού και του σημείου του Τιμίου Σταυρού, προτυπώνεται και το ιεραποστολικό κήρυγμα αφού ο Ιωνάς αποστέλλεται από το Θεό σε ξένη γη και όχι σε ισραηλιτικό έδαφος, ειδικά σε μια εποχή όπου το βόρειο βασίλειο έχει καταστραφεί από τους Ασσυρίους και ο Ιωνάς «αναγκάζεται» να κηρύξει στους εχθρούς του λαού του, αλλά και το γεγονός ότι κατά την εποχή που κήρυξε ο Ιωνάς δεν είχε συντελεστεί ακόμα το γεγονός της σαρκώσεως του Λόγου, διότι Αυτός ήταν ακόμα προφητευόμενος. Η δε πορεία του προφήτη ακόμα και στη θάλασσα για να φύγει μακριά αποδεικνύει την επέμβαση του Θεού σε ολόκληρη την κτίση.

Έτσι και ο Ιωνάς αφού πρώτα αρνήθηκε να κηρήξει το λόγο του Θεού στη Νινευή, έφυγε για την Θαρσίς (Ιων. 1,3), τον κατάπιε το κήτος (Ιων. 2,1) και τελικά τον εξέμεσε στη στεριά σώο και ασφαλή (Ιων. 2,11) έλαβε εκ νέου εντολή από το Θεό να κηρύξει στη Νινευή (Ιων. 3,1-2) και εν τέλει η κάτοικοι της Νινευή, αφού μετανόησαν, σώθηκαν (Ιων. 3,3-10).

Η διδασκαλία του προφήτη είναι θεοκεντρική. Για τον Ιωνά ο Θεός είναι το παν. Από Αυτόν προέρχονται, κατευθύνονται και καταλήγουν τα πάντα. Ο Ιωνάς θεωρεί το Θεό ως αποκλειστικό και εθνικό Θεό των Ιουδαίων που ενδιαφέρεται αποκλειστικά και μόνο για το λαό του, γεγονός που τον αναγκάζει να παρακούσει τη θεία εντολή. Όμως ο Θεός δεν είναι εθνικός αλλά παγκόσμιος που μεριμνά και φροντίζει για ανεξαιρέτως για όλα τα έθνη και γι αυτό το λόγο καλεί τον Ιωνά να κηρύξει προς αυτά διότι τα έθνη δεν είναι ούτε εχθροί του ιουδαϊκού λαού αλλά ούτε και εχθροί του Θεού, αλλά αντίθετα είναι «πλανεμένα» τέκνα και δημιουργήματα του Θεού, τα οποία χρήζουν άμεσης μετανοίας, σωτηρίας και επιστροφής προς το Δημιουργό τους.